

Lektion for 60+

Trinvis **håndbog** for undervisere

INDHOLDSFORTEGNELSE

EN LEKTION SPECIELT FOR 60+	3
HOVEDBUDSKABER OG LÆRINGSMÅL.....	4
LÆRINGSMÅL FOR 60+.....	4
OM LEKTIONEN	5
LEKTIONENS STRUKTUR OG VARIGHED	5
FORBEREDELSE	5
MATERIALER OG LINKS.....	8
BAGGRUNDSVIDEN FOR LÆRERE	8
LEKTIONEN TRIN FOR TRIN	9
INDLEDNING	9
DEL 1 - EU OG DANMARK	9
DEL 2 - FØR OG NU.....	13
DEL 3 - DANMARKS INDFLYDELSE I EU.....	15
LEKTIONENS AFSLUTNING.....	17

En lektion specielt for 60+

Denne håndbog indgår i undervisningspakken om medborgerkundskab, der vedrører Rådet for Den Europæiske Union/Det Europæiske Råd. Der er seks kategorier af lektioner for at sikre, at der er en egnet lektion til ethvert uddannelsesniveau i EU.

Den håndbog, du læser i øjeblikket, indeholder en lektionsplan, der er udarbejdet specielt for 60+. Lektionen er ikke egnet til individuel brug, men som en gruppeaktivitet. F.eks. i forbindelse med et program for livslang læring i et medborgerhus eller et program for ældre på et universitet.

Hvis denne lektion ikke passer til gruppen, eller hvis du også underviser andre grupper på andre uddannelsesniveauer, kan du finde de øvrige lektioner i undervisningspakken om medborgerkundskab, som er specielt rettet til:

- Elever i grundskolen - ± 9-12 år
- Studerende på praktiske ungdomsuddannelser (ældste klasser) - ± 12-19 år
- Studerende på teoretiske ungdomsuddannelser (ældste klasser) - ± 12-19 år
- Studerende på praktiske videregående uddannelser - ± 17-25 år
- Studerende på teoretiske videregående uddannelser - ± 17-25 år

Du finder alle lektionsplaner, der indgår i undervisningspakken om medborgerkundskab, via følgende link:

<https://consilium.europa.eu/education> samt andet undervisningsmateriale, hvis du vil bruge mere tid på at undervise om EU.

NB: Start altid med denne lektion først, da den introducerer EU på en tilgængelig måde for målgruppen.

Denne lektion er tilpasset uddannelsesbehovene blandt folk over 60 år som Maria.

Maria (67) har arbejdet på hoteller og restauranter det meste af sit liv og gik på pension for et par år siden. Hun var gift, men fik aldrig børn. Siden hendes mand døde, har hun søgt efter nye mennesker at mødes med og vil gerne bruge tiden på at lære nye ting.

Den ideelle lektion for hende handler om noget, hun kan relatere til. Hun synes, at det er interessant at lære nyt og se tingene fra forskellige synsvinkler, bare det ikke er for meget på én gang. Hun skal have tid til at tænke og bearbejde ny viden.

Maria vil gerne vide mere om EU, så hun kan tale med om politik. Hun vil gerne vide, hvad EU gør for de ældre og for kommende generationer.

Hovedbudskaber og læringsmål

Undervisningspakken om medborgerkundskab er udarbejdet af Rådet for Den Europæiske Union/Det Europæiske Råd for at forklare formålet med EU og EU-institutionerne, deres opgaver og deres funktion. Der fokuseres på spørgsmål, som kan interessere borgere i alle aldre, og på at få dem til at overveje og diskutere, hvordan EU påvirker deres liv. Ældre bør have en følelse af at høre til, når de taler om EU.

Mange EU-borgere tager EU og det europæiske samarbejde for givet. Pakken giver dem indsigt i, hvorfor de 27 EU-medlemsstater har valgt at samarbejde. Det lyder måske som et enkelt spørgsmål, men det er vigtigt, hvis man virkelig vil forstå, hvorfor visse emner ikke kan behandles på nationalt plan, og hvorfor det er vigtigt at finde løsninger, der fungerer for alle europæere. Det er formålet med Rådets arbejde. Medlemsstaterne forhandler, indtil de finder en løsning, der fungerer for alle. Solidaritet er afgørende.

Hovedbudskaberne i undervisningspakken om medborgerkundskab, der vedrører Rådet for Den Europæiske Union/Det Europæiske Råd, er:

- Europæisk politik handler om dig (hvad og hvordan)
- De 27 EU-lande samarbejder til fælles bedste (hvorfor)

Læringsmål for 60+

- I denne lektion vil deltagerne få et godt indblik i, hvordan Danmark og EU hænger sammen.
- I denne lektion vil deltagerne se på, drøfte og sammenligne ændringer mellem deres eget liv og senere generationers liv i EU.
- Efter lektionen vil deltagerne kunne forklare, hvad EU gør for deres dagligdag.
- Efter lektionen vil deltagerne forstå, hvordan Danmark påvirker EU's dagsorden.

Om lektionen

Lektionens struktur og varighed

Lektionen er i tre dele og bør kunne holdes på 50-60 minutter, alt efter hvor meget tid du har. Nedenfor foreslås en tidsplan fulgt af en trinvis beskrivelse af materialer og metoder.

5 min.	Del 1: EU og Danmark (10 min.)	Del 2: Før og nu (20 min.)	Del 3: Danmarks indflydelse i EU (20 min.)	5 min.
60 minutter				

Forberedelse

Denne lektionsplan er klar til brug for undervisere efter nedenstående trin. Der kræves dog ordentlig forberedelse. Du kan tilpasse lektionen til gruppens baggrund og uddannelsesbehov. Du kan bruge de angivne nyttige links, når du forbereder dig, og brug også din egen viden eller research.

Hvordan kan du forberede dig?

Du skal vide, hvor mange deltagere og hvor meget tid du har. Hvis lektionen, som den er beskrevet i håndbogen, ikke passer til deltagerantallet eller lektionens længde, så forsøg at lægge dig tæt op ad den oprindelige lektion, hvis du ændrer lektionens struktur. De medfølgende slides kan hjælpe med at holde den foreslåede struktur under lektionen.

Forberedelse af del 1: EU og Danmark

Slide 1-5 handler om EU generelt, og de følger med (klar til brug). Slide 6, 7 og 8 skal skabe forbindelse til den nationale/regionale/lokale situation, og du skal forberede dem efter nedenstående retningslinjer.

Forbered slide 6: Generelle oplysninger

Find og indsæt følgende oplysninger som angivet:

- Hvornår kom Danmark med i EU?
(Find oplysningen om Danmark på https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/eu-enlargement_da)
- Hvor mange medlemmer har Danmark i Europa-Parlamentet?
(Find oplysningen om Danmark på <https://www.europarl.europa.eu/meps/da/home>)
- Hvem er EU-kommissær for Danmark? Hvad er vedkommendes politikområde?
(Find oplysningen om Danmark på https://commissioners.ec.europa.eu/index_da)
- Hvilke to danske ministre (som deltagerne formentlig kender) har meget med EU's politikker at gøre? (F.eks. udenrigs-, klima- eller landbrugsministeren).
- Navnet på Danmarks statsminister, som deltager i EU-topmøder.

De to sidste punkter er baseret på den aktuelle politiske situation i Danmark.

Forbered slide 7: EU i vores region

- På webstedet "Hvad EU gør for mig" kan du finde projekter i din region: <https://what-europe-does-for-me.europarl.europa.eu/da/region>
- Beskriv kort et eller to EU-finansierede projekter, som dine deltagere vil være interesseret i. Du behøver ikke at gå i detaljer her. Målet er at vise deltagerne, at EU altid er involveret i initiativer i regionen.

Forbered slide 8: Aktuelle sager

- Tjek danske nyhedskilder, og vælg et aktuelt emne, der har med EU at gøre. For eksempel: EU-lovgivning, der er omsat til dansk politik, eller et nyligt EU-topmøde, som Danmarks statsminister deltog i. Vælg et emne, der ikke er politisk følsomt. Formålet er at informere og ikke at fremprovokere politisk debat.
- Indsæt et screenshot af en artikel med denne nyhed i pladsholderen på sliden.

Forberedelse af del 2: Før og nu

1. Tjek de medfølgende slides og arkene med emner/udsagn, før lektionen starter, så du har en idé om, hvilke udsagn deltagerne skal diskutere.
2. Inddel deltagerne i små grupper. Der er seks emner/udsagn. Hvis der er mange deltagere, kan du give samme emne/udsagn til mere end én gruppe (Hvis du har mere end seks grupper, kan du genbruge emner). Hvis der ikke er ret mange deltagere, kan du bruge færre end seks emner.
3. Udskriv det antal ark med emner/udsagn, du skal bruge.

Forberedelse af del 3: Danmarks indflydelse i EU

1. Til denne del af lektionen skal deltagerne bruge elektroniske enheder med internetadgang. Det kan være en smartphone, en tablet eller en computer.
2. Beslut, om deltagerne skal medbringe deres egne enheder, eller om du vil skaffe nogle eller alle enhederne. Gør enhederne klar, alt efter hvordan du har valgt at gennemføre denne del. Der bør være mindst én elektronisk enhed pr. deltagergruppe. Hvis der er flere til rådighed, kan de bruges/fordeles ligeligt mellem grupperne.
3. Læs mere på webstedet "EU i din dagligdag", som deltagerne skal bruge: <https://www.consilium.europa.eu/da/the-eu-in-your-daily-life/>
4. Du kan læse mere i de medfølgende slides og på webstedet om EU's prioriteter: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-priorities_da
5. På slide 15 skal du indsætte, hvornår Danmark sidst havde EU-formandskabet, og hvornår det sker næste gang.

Materialer og links

- PowerPoint-slides
- Ark med emner/udsagn

Du finder de nævnte materialer via følgende link:

www.consilium.europa.eu/education

- Elektroniske enheder til brug i lektionens del 3 (en smartphone, en tablet eller en computer)

Baggrundsviden for lærere

Du kan få mere generel baggrundsviden om Rådet for Den Europæiske Union, Det Europæiske Råd og EU generelt på følgende websteder:

<https://www.consilium.europa.eu>

<https://europa.eu>

Eller læs publikationen

[Europa i 12 lektioner](#)

Lektionen trin for trin

Følg disse trin, når du holder lektionen med din gruppe. **Sørg for at være ordentlig forberedt** som beskrevet ovenfor.

Indledning højst 5 minutter

Hvis det er en gruppe, du regelmæssigt underviser, byder du dem kort velkommen og fortæller deltagerne, hvad dagens emne er, uden at gå for meget i detaljer.

Hvis det er en gruppe, du kun skal arbejde med en enkelt gang, skal du få dem til at føle sig velkomne og kort præsentere dig selv (navn, organisation, og hvorfor du er der i dag). Fortæl dem, hvad emnet for dagens lektion er, uden at gå for meget i detaljer.

NB: Hvis der er nok tid, kan du bede deltagerne om at præsentere sig kort.

Del 1 - EU og Danmark 10 minutter

Lektionens del 1 handler primært om at give deltagerne de oplysninger om EU, de behøver for at se sammenhængen mellem EU og deres eget liv.

Der medfølger syv slides til denne del. De første fire handler om EU og EU's institutioner generelt, og de sidste tre handler specifikt om EU og Danmark. Se afsnittet om forberedelse ovenfor, og **tjek, at du har indsat de korrekte oplysninger i slidene.**

Formålet er at informere deltagerne, så de er forberedt til lektionens del 2 og 3.

Præsentation af slides

Undgå at give for mange oplysninger om hver slide. Nedenfor kan du læse, hvad det er vigtigt, at deltagerne forstår for hver slide. Der er afsat ca. et minut til at præsentere hver slide. Du kan gøre denne del mere interaktiv ved at spørge deltagerne, hvad de ved om hvert emne (slide), før du giver dem oplysningerne. Du kan bruge de valgfrie spørgsmål nedenfor (under hver slide) til at gøre præsentationen mere interaktiv.

NB: Fortæl deltagerne, om du foretrækker at besvare spørgsmål under eller efter præsentationen.

Slide 2: Løsninger på grænseoverskridende problemer

EU er et fælles projekt for økonomisk og politisk samarbejde mellem 27 medlemsstater.

Ved at samarbejde står medlemsstaterne stærkere. EU er en overnational politisk aktør, dvs. at beslutningerne om visse emner træffes i fællesskab. Medlemsstaterne er ansvarlige for på nationalt plan at gennemføre de beslutninger, der er truffet på EU-plan.

Slide 3: EU's oprindelse og en tidslinje

EU har udviklet sig fra et samarbejde om handel med stål og kul for at sikre, at der "aldrig mere" bliver krig i Europa, til den Union af værdier, vi kender i dag.

Valgfrie spørgsmål til at gøre øvelsen mere interaktiv:

- Hvad ved du om EU's oprindelse?
- Hvornår begyndte den europæiske integration?

Slide 4: EU-institutionerne, og hvad de laver

Det Europæiske Råd: stats- og regeringschefer, der fastlægger EU's politiske retningslinjer og prioriteter.

Europa-Kommissionen: EU's uafhængige udøvende magt. Én kommissær pr. medlemsstat. Foreslår ny EU-lovgivning.

Europa-Parlamentet: "Folkets stemme" i EU. Demokratisk kontrol med lovgivningsprocessen. Deler lovgivningsbeføjelsen med Rådet for Den Europæiske Union.

Rådet for Den Europæiske Union: "Medlemsstaternes stemme" i EU. Én minister fra hvert land om ti forskellige emner. Deler lovgivningsbeføjelsen med Europa-Parlamentet.

Valgfrie spørgsmål til at gøre øvelsen mere interaktiv:

- I hvilken institution mødes stats- og regeringscheferne?
- Hvilken institution foreslår EU-lovgivning?
- Hvilken EU-institution vælges direkte af borgerne?
- Hvilken EU-institution repræsenterer medlemsstaternes regeringer?

Slide 5: EU-lovgivning

Når Det Europæiske Råd har fastlagt prioriteterne, fremlægger Europa-Kommissionen forslag til ny lovgivning. Både Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union drøfter, ændrer og stemmer om den foreslåede lovgivning, om nødvendigt ad flere omgange. Hvis lovgivningen vedtages, er det Europa-Kommissionens ansvar at håndhæve den og sikre, at medlemsstaterne gennemfører/ratificerer den på nationalt plan.

Valgfrit spørgsmål til at gøre øvelsen mere interaktiv

- Ved du, hvordan EU-lovgivning vedtages?

Slide 6: Generelle oplysninger om Danmark i EU

Fakta og tal, som du har forberedt.

Valgfrit spørgsmål til at gøre øvelsen mere interaktiv

- Hvornår kom Danmark med i EU?

Slide 7: EU i vores region

Projekter i den region, du vil sætte fokus på. Der er naturligvis mange emner, der behandles på internationalt og nationalt plan. Men som deltagerne kan se her, er EU også tæt på. EU finansierer mange regionale projekter.

(Valgfrit spørgsmål til at gøre øvelsen mere interaktiv)

- Er du bekendt med EU-finansierede projekter i vores region?

Slide 8: Aktuelle EU-spørgsmål i Danmark

Afhængigt af den nyhedsartikel, du har valgt under forberedelsen.

Spørgsmål under/efter din præsentation

- Det er en god idé at afsætte tid til ekstra spørgsmål. Hvis du ikke kender svaret på et spørgsmål, kan du fortælle deltagerne, at du vil undersøge det og vende tilbage med svaret. Det kan du gøre, mens deltagerne arbejder individuelt i lektionens del 3.
- Vigtigt: Nogle deltagere ønsker måske at starte en politisk debat om EU eller et bestemt emne. Det er denne del af lektionen ikke beregnet til. Hvis det sker, kan du fortælle deltagerne, at de har mulighed for at tale om EU's prioriteter i lektionens del 3.

Del 2 - Før og nu 20 minutter

Deltagerne skal diskutere i små grupper. Formålet er at mindes begivenheder, udveksle erfaringer og sammenligne livet, før Danmark kom med i EU (eller i den første tid), med situationen i dag. Hvordan adskiller børnebørns eller andre unges liv sig fra livet, dengang deltagerne selv var unge? Emnerne handler om forandringer, som de selv har oplevet:

- **Fred:** Vores børnebørn lever i et mere fredfyldt Europa, end da vi var i deres alder
- **Infrastruktur:** Infrastrukturen er blevet bedre, siden Danmark kom med i EU
- **Økonomi:** Danmarks økonomi er vokset i kraft af EU-medlemskabet
- **Rejser/turisme:** De yngre generationer har set mere af Europa, end jeg har
- **Beskyttelse af kulturarv:** Vores kulturarv beskyttes med EU-midler
- **Arbejde og studere i udlandet:** Jeg havde mulighed for at arbejde og/eller studere i et andet europæisk land, da jeg var ung.

Dan diskussionsgrupper (2 minutter)

1. Under forberedelsen besluttede du, hvor mange grupper der skal dannes. Du udskrev også det antal ark med emner/udsagn, du skal bruge.
2. Inddel deltagerne i små grupper, og lad dem sidde sammen. Du kan vælge selv at inddele dem i grupper eller – da du har med voksne at gøre – lade dem danne grupperne selv.
3. Giv hver gruppe et ark med et emne/udsagn.

Instrukser (1 minut)

Fortæl deltagerne, at de har 10-15 minutter til at diskutere emnet og udsagnet. Sørg for, at de forstår målet med øvelsen: Det handler ikke så meget om at sige deres mening om udsagnet, men mere om de forandringer, de har bemærket fra før til nu. *Hvordan adskiller børnebørns eller andre unges liv sig fra livet, dengang deltagerne selv var unge – inden for disse emner?*

Gruppediskussioner (10-15 minutter)

1. Lad grupperne diskutere i 10-15 minutter, alt efter hvor godt diskussionerne går. Hvis diskussionerne går trægt efter 10 minutter, så gå over til fremlæggelse i plenum (som beskrevet nedenfor).
2. I denne del af lektionen skal du være aktiv. Gå rundt, og grib ind, når en diskussion kører af sporet eller går i hårdknude, eller der kun er én deltager i gruppen, der taler.

Fremlæggelse i plenum (valgfrit) eller din fremlæggelse (maks. 5 minutter)

1. Hvis tiden tillader det, kan nogle deltagere i plenum fremlægge den diskussion, de havde i deres grupper. Hvad er de største forandringer, de har bemærket fra før til nu inden for deres emne? Sørg for, at deltagerne er konstruktive og positive. Hvis deltagerne kun deler negative forandringer, så spørg, om de også kan nævne en positiv forandring.
2. Hvis diskussionerne gik godt nok til at fortsætte i 15 minutter, kan du afslutte denne del med selv kort at nævne de store forandringer fra før til nu, som du har hørt i de enkelte grupper.

Del 3 - Danmarks indflydelse i EU

20 minutter

Deltagerne har nu fået et kort teoretisk løft i deres viden om EU og delt deres egne meninger om forskellene på livet før og nu. I sidste del har deltagerne mulighed for kort at udforske webstedet "EU i din dagligdag" og læse, hvordan nogle EU-emner direkte påvirker deres eget liv.

Ud fra de oplysninger, de indsamler, vil de blive bedt om at lave en personlig rangordning af, hvad EU bør fokusere på i fremtiden, blandt ti emner.

Deltagerne vil derefter drøfte i plenum og se, om der er lighedspunkter mellem deres rangordning og EU's prioriteter for 2024-2029. Det giver deltagerne mulighed for at se, hvordan EU's prioriteter fastlægges, og hvordan Danmark (politisk) er med til at sætte EU's strategiske dagsorden.

Deltagerne skal bruge en enhed til denne del af lektionen.

Webstedet er: [EU i din dagligdag](#) (brug QR-koden på slidene).

Instrukser (2 minutter)

1. Fortæl deltagerne, at de nu kan tage deres enheder frem eller tage plads ved en computer.
2. Formålet med næste øvelse er, at deltagerne ser, at det, der er vigtigt for dem eller Danmark, kommer på EU's dagsorden og indgår i dets arbejde. EU sætter ikke sin egen dagsorden: Den er faktisk baseret på, hvad medlemsstaterne ser ske i hjemlandet og finder vigtigt at arbejde sammen om.
3. Hjælp deltagerne med at finde webstedet "EU i din dagligdag". Fortæl deltagerne, at de har ca. 10 minutter til at besøge webstedet.

Besøg på webstedet (8 minutter)

1. Lad deltagerne udforske webstedet på egen hånd. Hjælp dem, der har brug for det.
2. Præciser, at denne øvelse blot skal give et indtryk af, hvad EU laver, som påvirker deres dagligdag, og at de kan bruge tiden til at udforske det, der interesserer dem mest.

NB: Hvis der er tid tilovers, kan du lade deltagerne udforske yderligere.

Rangordning af dine egne prioriteter (3 minutter)

1. Bed deltagerne om at stoppe, hvad de laver, og lægge deres enheder til side. Hvis de gerne vil fortsætte med at udforske webstedet, kan du fortælle dem, at du giver dem linket bagefter.
2. Vis sliden med de otte emner på webstedet:

Din mad	Dine indkøb	Dit internet	Dit udendørsliv
Din sundhed	Din karriere	Dine penge	Dine rejser

Og to ekstra emner:

Værdier	Sikkerhed
---------	-----------

3. Bed deltagerne om at vælge de tre vigtigste af de 10 emner. Hvilke emner synes de bør stå højt på EU's liste over prioriteter?

EU's prioriteter for 2024-2029 (7 minutter)

1. Brug slidene til at forklare, hvordan EU's dagsorden fastlægges. Sørg for, at deltagerne forstår den generelle idé om, at den politiske dagsorden og strategi fastlægges af de 27 stats- og regeringschefer i Det Europæiske Råd, som Danmarks statsminister er en del af.
2. Vis derefter sliden med EU's prioriteter for 2024-2029. Spørg deltagerne, om de genkender nogle af deres egne tre topprioriteter på listen. Lad nogle af dem svare kort.
3. Nævn, at alle 10 emner (og flere til) er blandt de tre hovedprioriteter:
 - Et frit og demokratisk Europa: værdier, internet, karriere, sundhed, indkøb osv.
 - Et stærkt og sikkert Europa: sikkerhed, penge, indkøb, rejser osv.
 - Et velstående og konkurrencedygtigt Europa: penge, karriere, udendørsliv, mad osv.
4. Afslut med budskabet om, at EU er et fælles projekt for økonomisk og politisk samarbejde mellem 27 medlemsstater, der deler samme værdier og har besluttet at samarbejde for at stå stærkere.
5. Desuden: Det kan være en interessant information for deltagerne, hvis du kort nævner det roterende halvårige formandskab for EU. Du kan vise videoen på slide 15 (1 min. og 49 sek.).

NB: Der er også en lektion om det roterende formandskab i undervisningspakken om medborgerkundskab.

Lektionens afslutning mindst 5 minutter

1. Spørg nogle deltagere, hvad de har lavet i denne lektion. Kan nogen fortælle, hvad de har lært? Hvad har I fået at vide, som I ikke vidste i forvejen?
2. Tjek, om deltagerne har forstået budskabet om samarbejde, ved at spørge nogle af dem, hvorfor de 27 medlemsstater samarbejder.
3. Besvar spørgsmål, som deltagerne fortsat måtte have.

*Vores børnebørn lever i et
mere fredfyldt Europa,
end da vi var i deres alder.*

*Vores børnebørn lever i et
mere fredfyldt Europa, end
vores familie eller Danmark
gjorde for 100 år siden.*

Infrastruktur

*Infrastrukturen er
blevet bedre,
siden Danmark kom
med i EU.*

Økonomi

*Danmarks økonomi
er vokset i kraft af
EU-medlemskabet.*

Rejser, turisme

*De yngre generationer
har set mere af Europa,
end jeg har.*

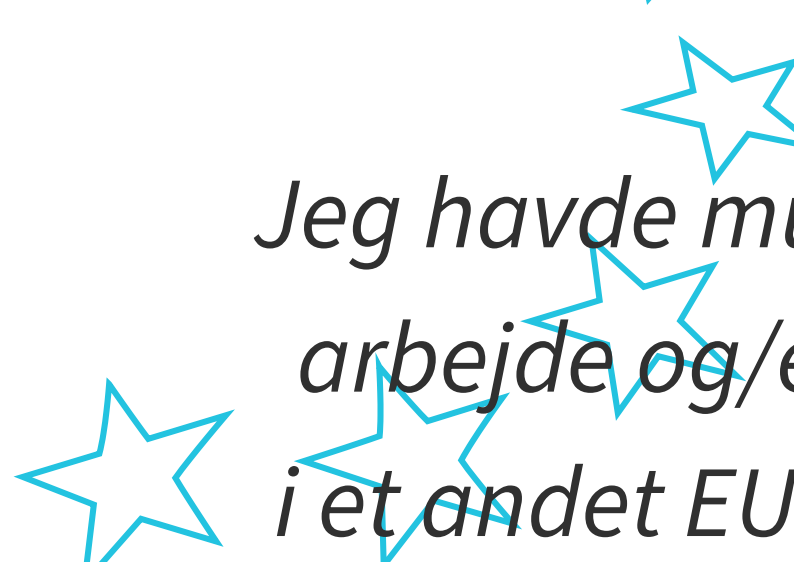

Kulturarv

*Vores kulturarv beskyttes
med EU-midler.*

Several light blue, five-pointed stars are scattered in the upper left corner of the page.

Arbejde og studere

Several light blue, five-pointed stars are scattered around the text, with one star overlapping the word 'arbejde' and another overlapping 'EU-land'.

*Jeg havde mulighed for at
arbejde og/eller studere
i et andet EU-land, da jeg
var ung.*